

מסורת הש"ס

^[א] [לְקַח מִן הַסֵּה; ב] וְנָחֵם קִרְיָהּ; וְשִׁקְיָהּ אֶי כִּימֹת כָּבֵד; לְקַח מִן הַסֵּה מִמֶּנּוּ מֶזֶב, וְיִלְעָלֵי יְיָ וְשִׁקְיָהּ; כִּסּוּסוֹ מִלִּי נִתְּנוּ וְשִׁקְיָהּ;

הגהות הב"ח

^[א] גב' אין ממירין כהן ואי כוללי:

הגהות הגר"א

^[א] גב' ה"ק מקדישין. הולדין לטוקין וממירין כהם משום סיפא ועוברין שקדים כיו מבי"ש רש"י (דלא כמס' דמס' ה"ק. והלאה דמסעי כו:). ^[ב] שם ונחללין. ^[ג] ואין נחללין כעור לא וכלי' ונחלת לעולם וכה' לקמן דף כה: ^[ד] תניא ריב"ז. ^[ה] לך מן ר' אלעזר (פשוטי' ספי"ם דמנחות:). ^[ו] דאריבה: ^[ז] לך לא מקדישין: ^[ח] לא מקדישין ^[ט] לא אכל כו' עד קדוש לגופיה ל"ג לפיכך ו' להטוקין כ"ל לקמן דף רי"ג עד וינאל דופן כ"ל כלאים כו: ^[י] רש"י ד"ה במקדש ודיה הני ודיה כלאים דה"א:

רבינו גרשום

תני הכי מקדישין אברין וממירין בהן: ועוברין שקדים בבבן אבן. כגון שהקדישין ואח"כ נתעברו און ממירין בהן כולן ולעולם הא גמי בוולדי קדשים מיירי אבל בעוברין דעלמא ליכא למשמע מניה אבתי מקדישין: אי א"י יהודה. אימא רישא מקדישין אברין וממירין בהן (והכי) והיינו ממירין בהן וזאת לית ליה לר' יהודה האומר רגלה של זו עולה כולה עולה והכי נמי לענין המורה: א"ל ר' יוחא הא מורי ר' יהודה ר'א הקדוש אבר שהשמה תלייה בו דקדשה כולה. ובההיא אבר קאמר מקדישין אברין וממירין בהן ולעולם בוולדי קדשים קאי מיירי: **א"ל אב"א** א"ל פפירין קתול פיהת מקדישין עוברין. א"ל כגון דאקדישהו לדמיהו דמיהו גביי אברים דאקדיש אבריהו לדמיהו נשטא משוי' דאקדישהו לדמיהו אין פפירין ר'א הקדוש אבר שהשמה קדיש למעבד תמורתה הא אמר ר' יהודה אבריה לא קדיש לדמיהו כולה תמורה אליא לאקומה בר' יהודה א"ל כי קתן מקדישין עוברין בוולדי קדשים קתני אי בוולדי קדשים כן כדחצינאן לעיל בלישנא קמא: **ומנא** בה בן ארבעה חז' בהמה דקה מיירי דמיעברא להו: חדשים: כהויתין קתן קדשים. בשעה שיצאו לאורח הולכם ובהמה ^(ב) תעברהו וסבוק הקדישה דלא קדיש וולד דלא אקדיש אליא לא תמורה: כן קדישין. להיות תמורת קדשים: ואין מקדישין. לעשות תמורה שאם הקדישהו קתן כלאים תמורה אלא אימיה דלא קדיש ליתמסא בהמת חולין כבהמות: **וגא**. אמר ר' קאי אדרי אלעזר: **א"א** **אי אתה מוצא**. דאיצטרך למומר דלא מקדישין אלא מקדישין בהמה ואח"כ נטרפה דמיקרא קדישה כי שילמה לתורה: כי נטרפה לא מקדישה לעשות

תמורה: וכן בפסוקי וולד כסעי **אבוי ואח"כ יצא** דר' דוסן: (דמיעקרא קדיש והשתא כי יצא דרך דופן לא מקדיש לאיתפוס תמורה) אבל טרפה (וכן מקדש קדש הקדש ויוצא דופן (לאחר) (מאחר) שילד לא קדיש גבי קדשים. והאי לאחר שהקדיש יצא דרך דופן והאי ואח"כ יצא דרך דופן כגון שנבגמו או שעקרו כוללי בית הרחם אלמא קדיש וולד כסעי אמר ותוביחא לבר פדא: **אבוי** כעובת חז' כסעי חם כסעי תמיחא כל זמן שהוא במעיה לא נחלקו בר: **א"א** אב"א כוספנים **ובלאים** וטאוריונים **אי** אתה מוצא ב'. כלומר הני תרי טרפה ויוצא דופן מצינ מוקמט

לא אפי' בחולין דאכאמן אבל כלאים וטוטמוס ואנדרוניוס **אי** אתה מוצא בקדישין קדישיי אלא בוולדי קדישים בעוברי קדישים דהני לא

הוו להו שנת הכשרי מעולם ומשעת יצירת נפסלו נעשו כלאים וטוטמוס ואנדרוניוס (אלא) לא קדשו אלא אבנ אימיהו להכי קאמר אי אתה מוצא אלא בוולדות קדישים וכו' יהודה דאמר הולד עושה תמורה: ה"ן הוא **דלא** קדישין נפיהו. אלא אבנ אימיהו דלא קדישי אלא לדמים משום דבעלי מומין ניהו אבל עוברין אחריני דלאוו עוברין אחריני ניהו קדיש גופיהו אפי' במעי אימן חולין וקשיא לבר פדא אמר אבוי בהם במעי תמימין כו' כדלעיל:

^[א] נראה דל"ל ותכלה והקדישה ולטוקן נתעברה וכו'.

הכי קאמר מקדישין איברין וממירין כהן יצ' כו'. כלומר מקדישין אבר אחד וממירין אחרי כן כלותה כהמה ואשמעינן הלי וממירין כהן דהאי דקאמר מקדישין אברין לאו למקדיש אבר לחודיה אלא למיפסט קדושה ככולה כהמה דאי לאבר לחודיה לא מצי למימר וממירין כהן

דהא אפילו רבי יוסי דאמר ^[ג] ממירין אברין בשלימים מודה דאין ממירין שלימים כהן וכל שכן אברין באברין ודקתני סיפא דהך יגו כרייתא כפ' ז' אכל לא ממירין אשמעינן דאין ממירין יח בשלימים דלא אמר אבר כהמה זו תמורה יס' לא אקדישה והיינו חומר בתחילת הקדש מנתמורה דתחילת הקדש כי אקדיש חד אבר פסט ככולה ותממורה כי אמר אבר כהמה ל"ג וכלי' ונחלת לעולם זה תמורה תחת שלימה זו לא קדשה: **ועוברין שקדשו כמעי אמן.** כגון ולד קדשים אע"פ קדשים קדושין אין ממירין כהמה כהן כל זמן שזר כמעי אמן והא לאו משום חומר כקדשים מנתמורה קתני אלא משום דתנא וממירין כהן כהמה שקדשה ע"י אבר יס' תני בעוברין אין ממירין כהן ור' יהודה היא [דלמך ^[ג]]: ולד עושה תמורה דאי כגנן אבראי נמי לא עבד תמורה: **אלא ולרי כהונה.**

כדין חטאת. קא סלקא דעתך דכמפריש כהמה מעוברת עסקינן דלי כמפריש ריקנית ונתעברה דכולי עלמא יס' הואיל ומכח אימיה הוא דקדיש חולין הוא דוולדי קדשים כהויתין הן קדושים כשהן נולדין ולא כמעי אמן: **מאי לא תנאי היא.** דלמנא קמא קדוש חלה על ג' אברין מכח עולם כשהיא מעוברת בשעת הקדש קדיש לאלתר דלא כוולדי קדשים הוא ולמנא בתרא אין קדושה חלה עליו אלא מכח אמו וכשאר ולדי קדשים הוא דכהויתמן הוא דקדישי. ולהכי נקט חי כזותא קא משמע לן דלא אמרי' הואיל וחי הוא הויתין חשיב ליה ואפילו למנא בתרא ליקדש מכח אמו כשאר ולדי קדשים קא משמע לן דהואיל ולא כלו חדשיו לאו הויתין הוא: **לא.** כמפריש כהמה מעוברת לא איירי הכא כלל אלא כהמה קדשים שנמעברה ובהא פליגי תנא קמא יס' סבר ולדות קדשים כהויתמן הן קדושין כשהן נולדין הן קדושין ולא כמעי אמן ^[ז]: **כהויתין.** לישנא דקרא נקט דליתרבו ולדות מנייה דכתיב (דגרים יב) רק קדשך אשר יהיו לך וגו' ואמר מר אשר יהיו לך אלו הוולדות כפרק שני דכבורות (דף י"ח) **ובציעים אימא חד סנא הוא.** הך תרתי מתנייתא ודכולי עלמא קדושה חלה על העוברין לאלתר כו' יוחנן ויך דקתני דלא קדיש עובר כמקדיש כהמה ואח"כ נתעברה דוולדות קדשים כהויתמן הן קדושין והאי דקתני דקדיש ולד לאלתר ולא

הי כשאר ולדי קדשים דעובר לאו ירך אמו ולא כשהקדישה מעוברת: **לא קדושין כהמורה.** שאם הן חולין והמירן כהמה קדשים אינם נתפסין ואפילו תמורה שחלה על בעלי מומין קבועין אינה חלה עליהן וכל שכן אם הקדישם ממש אינן קדושין: יס' ואין מקדישין. אחר לעשות תמורה אם הן קדושין והמיר כהמת חולין כהן. ורבי לש' מאיר

מפרש הכי משכחת לה דליהוי לן קדושין ממחר שהן אינן קדושין בשום קדושת הגוף מהיכן יהו הן מקדישין ועושין תמורה והא עך בעלמא ניהו: **אי אהם מוא.** שיהו הן קדושים לט'ולאצטרך למיתמי לא מקדישין אלא כמקדיש כהמה ואח"כ נטרפה זו והאי קדושה היא דקדם הקדשה את מומה: **כמקדיש ולד.** כמעי אמו דחילה עליה קדושה מיד והדר יא' דרך דופן: ^[ו] הני אצטרך למימר דאין מקדישין. וסיפא דמילתא מפרש כפרק יש כקרבנות (לקמן דף ה'). ^[ז] לנכלאם וטוטמוס ואנדרוניוס **אי אהם מוא** אלא כולדי קדשים. שנמעברה לט'מהן כהמת קדשים לאחר הקדשה אלמא קדיש עובר מדקתני כמקדיש עובר ויואל דרך דופן דהאי הוא דלא קדיש יס' לגופיה למעבד תמורה הא לא יא' דרך דופן קדיש כקדושה כמיתא קדושת הגוף ועבד תמורה וליכא לתרוי' קדושת דמים דלי קדושת דמים לא הוה עבד תמורה אפילו יא' דרך רחס:

הכל ממירין פרק ראשון תמורה

יא.

הא מני ר' יהודה היא. יש ספרים גרסין אי ר' יהודה רשא הכי מתוקמא דקתני ולא אברין לחולין בשלימים דקדש דמשמע תמורה הוא דלא עבדי אברין לכהמה דליחול קדושת תמורה על כל גוף כהמה משום אבר ידיה שהמירו בשלימים הא מיקדש קדישי אברים בתחילת הקדש אם הקדיש אבר אחד פשטה קדושה ככולה דהא תנא דמתני' האי סברא אית ליה ^[א] מדקמהדר ליה והלא כמקדשין האומר רגלה של זו עולה כולה עולה מכלל דמודה תנא קמא בתחילת הקדש דפשטה ככולה ור' שמעון הוא דהוי כר וזוגיה דרבי יוסי לקמן כדכרייתא ואמר בתחילת הקדש כולה עולה ואשמועינן בתמורה דלא אי משום דדריש כהמה כהמה אי משום דמקיש תמורה למעשר כסיפא דפירקין מה מעשר קרבן יחיד כיו' קדושה אינה היקשא גופא יליף מה מעשר אינו נוהג באברים אף תמורה אינה נוהגת באברים והכי אמרינן כפרק כהמה המקשה (חולין דף סט:) דלי כרי יהודה האמר לקמן כדכרייתא דלא פשטה קדושה ככולה הכא כמאי עסקינן דדייקינן הא שלא ע"י תמורה קדשה כל כהמה ע"י אבר אחד כגון שהקדיש אבר שהשגמה תלויה בו דאמרי' לקמן מודה ר' יהודה דכד שיעשה אותה טרפה כגון אם הקדיש אחת מרגליה מן הארכיזנה ולמעלה הרי כולה עולה ותממורה יס' מנאל דדרשי' כהמה כהמה ע"כ לשון רש"י ונראה דאין צריך לגרוס כל זה דמשמע דפריך מטעם דמהדר כל כיוס יוסי והלא כמקדשין כולה מכלל דמודה מ"ק כה ופכ' כהמה המקשה (גו"ש) יש לשון אחר דרבי יוסי דאנפשיה קמהדר אכל תנא קמא פליג עליה אפילו בתחילת הקדש ואם כן איכא למימר דרבי יהודה היא: **הכ' קאמר מקדישין איברין וממירין.** כן גרסת רש"י ור"ל א"י פשטה קדושה חלה כהמה ע"י קדושת מיההכהמה ממירין ככל כהמה אכל אמר אבר זה של חולין תהא תמורה לא אמר כלום ונראה דמשום הכי דמיק רש"י לגרוס וממירין משום דפריך עלה כסמוך אברים מי קדישי דלי לא גרס וממירין היכא לשכחנא דאמר אברין קדישי אלא מדקאמר אברין ממירין ועל כרחין היינו כשהקדיש האבר ופשטה קדושה ככל כהמה ולא נהירא לגרוס וממירין חדא דאינו כריז הספרים ועוד דכמתניתין גבי חומר בתחילת הקדש מנתמורה תני דלי גרס וממירין אין זה חומר בתחילת הקדש כהמתורה ולכן נראה דלא גרס ליה וזה דפריך עלה כסמוך אברים מי קדישי משום דקתני מקדישין עוברין ואברים ובודאי אבר לחודיה לא

הקדישו אי לא דפשטה קדושה ככל כהמה: **השוחט את החמאת.** כגון שעירא דאילו כסצה אי אפשר לילד תוך שמתה כדאיתא כבכורות (דף יט:) **ומצא בה בן ארבע חי.** דאילו כן ה' כהמה דקה אינה ניתרת יס'לרצנן כשחיתת אמו פרק כהמה המקשה (חולין דף עד.):

מקדישין איברים וממירין כהן כו' (ש"ס) **כג** סיפא דהך מתניתין כפ' (ש"ס) **כז** ממירין איברין בשלימים (ש"ס) **כח** תחת שלימה זו לא (צ"צ) **כט** אכל תנא בעשרין אין כו' היא דאמר ולד (ש"ס) **כס** עלמא סברי הואיל (ש"ס) **כק** על העוברין כמח: וכדי' מאר על אצכרים מנח עלמס כשהיא מעוברת בשעת הקדש וקדיש לאלתר כוליו וכו' (ש"ס) **כר** קמא סבר ולדות קדשים אבן הן קדושים ותנא בתרא סבר (ש"ס) **ל** הדיא' (צ"צ) **לא** אמו הוא כשהקדישה (ש"ס) **לב** קדושין הסי' ומס' ולא מקדישין לעשות בהמה אחת תמורה אם (ש"ס) **לג** ורבי מפרש (ש"ס) **לד** דלחיו קדושין ממחר (ש"ס) **לה** דאיצטרך (צ"צ) **לו** מצי הדיא' (צ"צ) **לז** דבליאם וסדיא' (צ"צ) **לח** אמן לאחר שקדשה אלמא. (צ"צ) **לט** קדיש לגמרי למעבד (ש"ס) **לס** שרין לך י ע"ג. **לנ** ז"ל מקדמיתא ליה רבי יוס' והלא וכו' (רש"ש) **מ** לא דרשינן (ש"ס) **מג** גיאל לא דרשינן וביא' כדשי' דף י ע"ג, **מז** ז"ל האבר (צ"צ) **מכ** ז"ל לרי' מאיר.

שיטה מקובצת

תוס' ד"ה **הא מני ר' יהודה היא** וכו' **אב"א** ת"ק פליגי עלייה. גליקן והא דאמר בפ' בהמה המקשה דר' יוסי טעמא דנפשיה קאמר היינו לפי המתירן דמורה ר' יהודה וה"ק והלא במקדשין ליירי ולירידיכו גמי דבכר שהגשמה תלוייה בו מדייתו בו והכי גמי בתמורה כן. תו"ח: תוס' ד"ה **הכי קאמר וכו' ע"י ידי קדושת אבר** כמירין ככל הבהמה: עין בהשטמות בסוף המסכת: שם פי קדיש. עין בהשטמות בסוף המסכת: תוס' ד"ה **ומצא בה ב' חי**. דאי בן חמש הוי ליה כלו חדשיה כבהמה ואינו ניתר כשחיתת אמו לרי"ם דאמר כלו לו חדשיה טעון שחיטה. תרי:

צו א ב מיי פ"ד מהל' תמורה הל"ג:

צו ג ד מיי פ"א שם הלכה י"ו: צו ה מיי שם פ"ד הלכה ט צו ו מיי שם פ"ד הלכה ט ופס"ו מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ח:

מוסף רש"י

בהיותן הן קדושים. כלידתן מתקדשות ובהי"ם קוד'. כשנולדים הן קדושים ולא כמעי אמן (מנחות פג. מכותי') ולהכי נקט לשון כהויתין. משום דהא דוולדות קדשים קדושים נפקא לן כפ"ק דכבורות מיהוי לך, דכתיב רק קדישין. אלו תמורות, אשר יהיו לך, אלו הולדות (שם, וכעני"ו ובהי"ם שם). כליאם. פסול להקריבה דכתיב (ויקרא כג) שור או כשב, פרט לנכלאם, כי יולד פרט ליואל דופן, והכן משה יליף ר' אלעזר מקראי כפי יד כקרבנות (קטן יז.) דלא חיל קדושה עליהן, ואע"ג דהא פסולי הקריבה כגון רועב וגרעב מוקלא ועבד ואמת וממיר חילא עלייהו קדושת הגוף ואכריסו מוס קטע לפדות עליו ולתאחר פדיון אטורין גניה ועברה, הני לא חילי עליהו אלא קדושת דמים כדקולא כעלמא ופדיון כלא מוס וממירין גניה ועברה לאחר פדיון (יבמות פ"ג.) לא קדושין בתמורה. לא מצינא תחת הקדש דלא קדשי, דלפילו בעל מוס שקדש מומי להקדשו לא תחתיה ליה קדושת הגוף כדאמר כבכורות כפי' צ"ג (דא' אפילו אם המיר קדוש כהן הני לא מקדש, דאילו בעל מוס חילא עליה קדושת הגוף ליתא קדוש ועברה אף משפחה, דכתיב (ויקרא ח) טוב ברע אם המיר מימיו, אפילו הכי אכתי לא חילא (יבמות שם) אש"פ שהמורה חלה קדושת הגוף על בעל מוס קדוש, אינה חלה על אלו, וכל שכן שאין קדושת הגוף חלה עליהן כהקדש הפס אלא קדושת דמים כעלמא ואכנס ואין צריכין מוס לפדות (קטן יז.) ולא מקדישין לעשות תמורה. שאם הם קדושין אין עושין תמורה, והכי דמי שכן עלמן קדושין, הא אין נתפסין בקדושה, כגון שחי ולדות קדשים, קדשי' אבב אמן (יבמות פ"ב.) אי אתה מוצא אלא במקדיש כו'. אכל כלאים וטוטמוס ואנדרוניוס עשפלו משעת יצירתם אי אתה מואל שקדיש אלא כולדות קדשים, שהיה אמן קדושה, ומה מקמתם יצאו ויפתחו ויפסד ויחללם והטרפה מקרב (יבמות פ"ג.)

שינויי גוסהאחות

	אז אכל לא ממירין כהן נמחק (ש"ס) ב כהן אי כולדי (ש"ס) ג עבדי תמורה (ש"ס) ד אין הולד עושה תמורה הא גמי ר' יהודה דאמר הולד עושה תמורה אי (ש"ס) ה ס' הכא גמי דבכר שהגשמה תלוייה בו וכדבר חסדא. על מניות ממאי עסקינן השועה אותה טריפה נרשט על כל מינה קן מלמעלה כי לפי' רחוי למחקן (ש"ס) ועי' גי' אחת בהשטמות שיטה בסוף המסכת. ו תני חדא אינו (ש"ס) ז ליום וליילה אחד (ש"ס) ח אדם ונאכלת ככל מקום כבורה ונאכלת לערלה מלי לאו (ש"ס) ט מניות ולדי קדשים נמחק (ש"ס) י ועי' גי' אחת בהשטמות שיטה בסוף המסכת. יא כס"א: יב נתעברה (י' ת"ש ר' אלעזר אומר (ש"ס) יג ז"ל לך יין (צ"צ) יד עון ומנא אמר רבי וכו' מאתמל (ש"ס) טו ויאל' דרך דופן (ש"ס) טז לישנא אחרינא אי אתה מוצא כו'. (ש"ס) יז ל"א וכו' עד ולד מיהא קדיש לנפסא, ס"א איתו כן נראה מרש"י ז"ל אכל כו' איתו גרסיה לה (ש"ס) יט פליגי בהם כמעי (ש"ס) כ ז"ל דבר פסל סבר דליתיה לא מקדישא. (י"ב"ב"א) כא דלמיהאלא קדיש גופא אלא לדמי אינו גמי (ש"ס) כב כהן כלומר מקדיש לאו אעוברין קאי וחסורי מחסורי דחיק מותרא
---------------------------------------	--